

Är din spänningsprovare säker?

Spänningsprovare är ett av de viktigaste instrumenten som en montör alltid ska använda, för att säkert veta att det är spänningslöst före ingrepp i en installation.

Livet kan hänga på det!

Prova alltid först!

Men hur vet man att spänningsprovaren inte är trasig?

– Testa alltid mot en känd strömkälla först!, svarar **Christer Ottinger**, ombudsman på Sektion 4, Avd 8 – Region Syd.

Hur vet man att spänningsprovaren är "personsäker" enligt den nya normen?

Alltså att den inte släpper över 3,5 mA ström ifall man råkar komma i kontakt med en av testspetsarna?

– Testa spänningsprovaren mot en strömkälla som är skyddad av en jordfelsbrytare, jfb!, svarar **Christer Just** från Novum.

Livsfarlig gräns

Gränsen för livsfarlig ström är 30 mA! Får man så där mycket ström genom kroppen, kan man faktiskt dö!

De flesta jfb löser vid 30 mA. Det finns även personskyddsautomater som löser vid 10 mA.

VARNING
FÖR FARLIGA SPÄNNINGSPROVARE!

Spänningsprovare som använts ett par år ska man alltid kolla funktionen extra noga på, före varje användning. Den svaga länken är **kabelingången** till handtagen. Det är vanligt att man lindar ihop kabeln runt handtagen och stoppar ner allt i bakfickan.

Kabeln utsätts för en kraftig knäckning och förr eller senare bryts trådarna av i kabeln, vanligtvis i ingången till handtagen. När du testar din spänningsprovare, dra och vicka i kabeln för att kontrollera ett eventuellt avbrott. Om indikeringen försvinner när du drar i kabeln skall spänningsprovaren omedelbart kasseras! Den kan vara livsfarlig!

Gör som på bilden – Klipp av kabeln så spänningsprovaren blir oanvändbar!

Max 3,5 mA

Om jfb löser ut, oberoende om det är en 10 eller 30 mA, så släpper spänningsprovaren igenom mer än de tillåtna 3,5 mA. Spänningsprovaren kan då vara livsfarlig!

Falsk marknadsföring Kan man då inte lita på vad som påstås i de olika spänningsprovarens manualer och kartongomslag?

– Nej! Uppenbarligen inte! Jag har testat andra tillverkarens spänningsprovare som utlöser jordfelsbrytaren! De provarna är inte spänningsprovare enligt den nya normen och borde därför inte få användas benämningen "Spänningsprovare" – möjligen kan de vara instrument.

För instrument gäller inte de stränga krav som man ställer på spänningsprovare påpekar **Christer Just**.

S-märkning livsviktigt!

Ibland är Semkos S-märkning faktiskt livsviktigt! Ett exempel är just spänningsprovaren.

Det är klart att "det svenska S, norska N och tyska VDE, osv" är likvärdiga och opartiska certifieringsinstitut.

CE-märkning ingen garanti

Men i Sverige vet alla vad S-märket står för. Man tror ofta att den s.k. CE-märkningen ersätter en S-märkning.

Det är fel. CE-märket är en fabrikantdeklaration och ingen garanti för att en produkt verkligen uppfyller gällande säkerhetskrav.

Det kan också förekomma falska "CE-märkningar" d.v.s. någon "kvalitets"-märkning från ett lägreprisland, som för en billig penning bara säljer märket – utan att alls ha testat produkten!

Byt till en ny spänningsprovare som uppfyller de nya kraven!

Nya regler sedan två år tillbaka

Sedan två år tillbaka gäller en ny norm för spänningsprovare SS-EN 61243-3!

Normen ställer mycket höga säkerhetskrav på spänningsprovaren, till skillnad från den generella norm för instrument, SS-EN 61010-1 som gäller för s.k. "universalinstrument". P.g.a. de höga säkerhetskraven är den generella normen inte tillämplig för spänningsprovare.

Spänningsprovare eller universalinstrument?

"Det är här problemen har

uppstått, med den nya normen!", konstaterar Christer Just.

Sedan flera år tillbaks propageras det för att man skall använda instrument av CAT III. Det är klassificeringen enligt SS-EN 61010-1 och gäller bara för instrument.

I spänningsprovornormen SS-EN 61243-3 klassificeras provarna i klass A och B. CAT-klassificeringen gäller inte för spänningsprovare!

Nu finns det lågprisprodukter på marknaden som i manualer och marknadsföring påstår sig vara "spänningsprovare", men är i själva verket - på sin höjd - "instrument".

"De ska hanteras därefter! Man ska vara medveten om att de inte är personsäkra, eftersom de kan släppa igenom mer ström än max tillåtna 3,5 mA. "

Falsk marknadsföring!

Uppmärksamheten på en nyttillverkad spänningsprovare, som dessutom har certifierats av någon mindre känd provningsanstalt, löser ut vid provet med jfb, kan man berätta det för Elsäkerhetsverket och beroende på vad som står i reklamen och manualen, för vilseledande reklam till Konsumentverket, enligt Marknadsföringslagen.

Helhetsintrycket avgör

Det är "helhetsintrycket" av produkten och dess förpackning och manual som faller utslaget. Låtsas någon att deras produkt är "spänningsprovare" utan att hålla den nya normen, då är det falsk reklam.

Konsumentverket är tillsynsmyndigheten för reklam, deras beslut kan överprövas av Marknadsdomstolen.

FOTO/TEXT Pentti Lehto

Christer Just från Novum, visar en av de nya spänningsprovarna från Benning som håller den nya säkerhetsnormen och är S-märkt.

En viktig detalj med de nya provarna är "dödmansgreppet". Om man t.ex. vill prova en jordfelsbrytare kan man göra det.

Genom att trycka in båda tryckknapparna samtidigt belastas kretsen med högre ström än 30 mA och jordfelsbrytare skall lösa ut.

Dödmansgreppet, som är föreskrivet i normen, säkerställer att man inte kan beröra en provpets samtidigt.

AB Novum
www.abnovum.se

Novum är ett välkänt företag som importör av kvalitetsprodukter inom elbranschen till Nordens elgrossister. Novum har sex "tekniska ben": OEM-produkter, Kommunikations-lösningar, Tid-, närvaro- och rörelsestyrning, Potentialutjämnning, åskskydd och överspänningsskydd, Strömställare och uttag samt Verktyg och instrument.

Men utöver produkterna från de välkända europeiska tillverkarna är Novum med personalens kunskaper inom elteknik och eltekniska lösningar en partner för kunskapspridning, allt efter kundernas behov.

"Vi kan hjälpa elkonsulter, OEM-tillverkare, installatörer och montörer och elgrossister i Norden med svaren på många frågor.", berättar Christer Just, från Novum.

Ombudsman Christer Ottinger

Christer Ottinger, från Sektion 4 i Helsingborg valdes till ombudsman 2001. Christer är installationselektriker som gick SEF:s aspirantutbildning 1999/00. Numera en förutsättning för att kunna kandidera till ett ombudsmannauppdrag. Christer har två små barn som sysselsätter farsan med ishockey och konstakning...

Christers ansvarsområden inom sektionen är ackordsfrågor och studier, som handlar mycket om FGU för nya medlemmar, skyddsombudsutbildningar. Han är också lärlingsombud.

- Vi har en hyfsad ackordsvolym inom sektionen, även om den alltid kan bli bättre! Att mäta enligt ATL är en självgiven tradition för våra medlemmar. Alla tjänar på det!

Enligt senaste statistik för 2003 var antalet sedlar 1 819 st omfattande 1090 862 timmar och ackordsförtjänsten låg på 153,01 kr/t.

"Det verkar som om vi i Helsingborg skulle vara stora gnällspikar, eftersom många stora byggprojekt har överklagats! Sysselsättningen går ner och det är mest synd om lärlingarna som alltid tvingas gå först!"

På Avd 8:as egen hemsida redovisas aktuell ackordstatistik. Christer är också ansvarig för hemsidan. Länkad via www.sef.com